

Yunanistan Attika Bölgesi Yangınının Değerlendirilmesi

Sevda DEMİRÖZ YILDIRIM^{1*} ve Gürkan YILMAZ²

Öz

Afetler, her yıl çok sayıda insanın yaralanmasına, sakat kalmasına, ölmesine, ciddi mali kayıplara ve ekolojik dengenin bozulmasına neden olmaktadır. 1990'ların sonlarına doğru artmaya başlayan ve günümüzde de artmaya devam eden büyük oranda insan faaliyetleri sonucu oluşan küresel iklim değişikliğine bağlı olarak afetlerin sayısı ve şiddeti gittikçe artmaktadır. Afetler doğada oldukça büyük zararlar meydana getirmektedir. Özellikle orman yangınları, KBRN gibi olaylar doğada ciddi kirlenmelere ve ormanlık alanların yok olmasına bunula birlikte flora ve faunanın yok olmasına neden olmaktadır. Orman yangınları 1998-2017 yılları arasında meydana gelen tüm afetlerin %3,5'ini oluşturmaktadır. Bu yıllar arasında 254 orman yangını rapor edilmiş ve bu orman yangınlarının neden olduğu ekonomik kayıp 38 milyar ABD Doları'dır. Bu çalışmada 23-25 Temmuz 2018 tarihleri arasında Yunanistan Attika bölgesinde meydana gelen ve ülkenin en ölümcül orman yangını olarak tarihe geçen yangında idarenin, halkın, medyanın ve diğer aktörlerin bütünleşik afet yönetiminin aşamaları olan risk ve kriz yönetimindeki davranışlarını değerlendirilmektedir. Çalışmada afet yönetiminde önemli aktörler arasında olan medyanın afet meydana geldikten sonra ulusal ve uluslararası olarak afetin üzerinden geçen zamanla paralel olarak değerlendirilmesi yapılmıştır. Afetten etkilenen halk ile yerel ve merkezi idarenin afete karşı yanıtı medya, gazete haberleri ve yapılan basın açıklamaları incelenerek değerlendirmeler yapılmıştır. Bu açıardan çalışmanın afet yönetimi literatürüne katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Afet, Afet Yönetimi, Orman Yangını, Yunanistan, Attika.

Evaluation of the Attica Region Fire at Greece

Abstract

Disasters, cause many people to become injured, disabled and die, serious financial losses and deterioration of ecological balance every year. The number and severity of disasters are increasing as a result of the global climate change resulting from a large number of human activities that have started to increase in the late 1990s and continue to increase today. Disasters cause major damages in nature. Especially forest fires and CBRN events cause serious pollution in the nature and destruction of forest areas at the same time flora and fauna. Forest fires constitute 3.5% of all disasters that occurred between 1998 and 2017. 254 forest fires were reported between these years and the economic loss caused by these forest fires was US \$ 38 billion. In this study evaluates the behavior of administration, public, media and other actors in risk and crisis management, which are the stages of integrated disaster management in fires, which took place in the Attica region of Greece between 23-25 July 2018 as the most deadly forest fire. In the study, the media, which is one of the important actors in disaster management, has been evaluated in parallel with the time passed over the

¹ Amasya Üniversitesi, İlk ve Acil Yardım Programı, Dokuz Eylül Üniversitesi, Afet Yönetimi Doktora Programı

² Germencik Yamantürk Meslek Yüksekokulu, Acil Durum ve Afet Yönetimi Programı, Afet Yönetimi Doktora Programı

*İlgili yazar / Corresponding author: sevda.demiroz@amasya.edu.tr

disaster both nationally and internationally after the disaster occurred. The public and the government's response to the disaster was evaluated by investigate the media, newspaper news and press releases. In this respect, it is thought that the study will contribute to the disaster management literature.

Keywords: Disaster, Disaster Management, Wildfire, Greece, Attiki.

1. GİRİŞ

Afetler günümüzde çok sayıda insanın ölmesine, yaralanmasına ve ciddi mali kayıplara neden olmaktadır. Afet kavramının literatürde çok sayıda tanımı bulunmaktadır. Dünya Sağlık Örgütüne (DSÖ) göre afet; *“Olağanüstü büyüklükte ve dış yardım gerektirecek şiddette oluşan ve aniden gelişen çevresel (ekolojik) bir olaydır. Etkilenen toplumun mevcut kaynakların ve rutin müdahalelerin başa çıkmak için yetersiz kaldığı, ciddi idari ve triaj bozukluklarına yol açan acil bir durumdur. Afetler; çevresel yıkıma, insan yaşamının kaybına, sağlık hizmetlerinin uygun sunulmasına yol açan ve etkilenen bölge dışından yoğun yardım gerektiren olaylardır”* (WHO and EHA 2002). Birleşmiş Milletlerin kabul ettiği afet tanımı ise *“İnsanlar için can, fiziksel, ekonomik ve sosyal kayıplara neden olan, normal yaşamı durdurarak veya kesintiye uğratarak toplumları etkileyen ve yerel imkânlar ile baş edilemeyen doğal, teknolojik veya insan kaynaklı olaylara”* şeklindedir (UNDHA 1992).

Afet kavramının literatürde yer alan tanımlarına baktığımızda ana odak noktasının insan olduğu görülmektedir. Ancak afetler sadece insanı değil doğayı da olumsuz etkilemektedir. Günümüzde insana olumsuz etkisinin olmadığı düşünülen ve flora (bitki varlığı) veya faunaya (hayvan varlığı) zarar veren olayların da ileride insana ve doğaya oldukça büyük sorunlar yaratacağı bilinmektedir. Geçmişte yapılan insan odaklı dar kapsamlı afet tanımlarının tam olarak geçerli olması için afet tanımının kapsamının genişletilmesi gerekmektedir. Bu nedenle afetleri *toplumun tamamını veya bir kesimini etkileyen, günlük işleyişi bozarak insan faaliyetlerinin yapılmasını kesintiye uğratan veya imkânsız hale getiren, can ve mal kayıplarına neden olan flora (bitki varlığı) ve faunaya (hayvan varlığı) zarar veren doğal, insan veya teknolojik kaynaklı olaylardır* şeklinde tanımlamak günümüz için daha kapsamlı bir tanım olacaktır (Karaman 2017).

Afetler doğal ve teknolojik afetler olmak üzere iki ana başlık altında incelenmektedir. Doğal afetler; deprem, tsunami, volkanik hareketler, kütle hareketleri (kuru), aşırı sıcaklık, sis, fırtına, sel, kütle hareketleri (ıslak), dalga eylemleri, kuraklık, yangınlar, epidemiler, böcek istilaları, asteroidler, meteor ve kuyruklu yıldızlar vb nedeniyle kaynaklanan uzay hava dalgası ve etkisi olarak örneklendirilebilir. Teknolojik kaynaklı afetleri ise endüstriyel kazalar, ulaştırma kazaları, terörizm, göçmenler ve yerinden edilenler sonucu oluşan toplu yer değiştirme olarak örneklendirebiliriz (EM-DAT 2018).

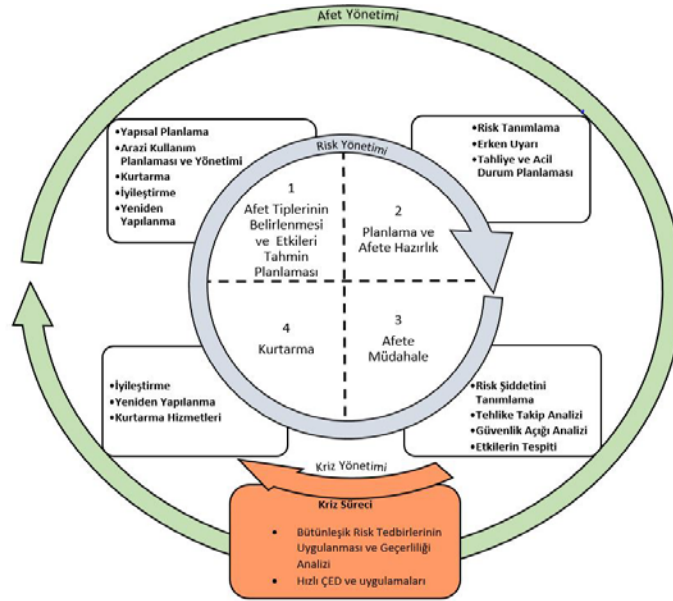
1990'ların son yıllarına doğru artmaya başlayan ve günümüzde de artmaya devam eden büyük oranda insan faaliyetleri sonucu oluşan küresel iklim değişikliği nedeniyle afetlerin sayısı ve şiddeti gittikçe artmaktadır. Dünya genelinde 1978-1997 yılları arasında yılda ortalama 165 afet meydana gelirken, 1998 – 2017 yılları arasında bu sayı 329'a yükselmiştir. 1998-2017 yılları arasında 7225 afet kaydedilmiştir. 1998 – 2017 yılları arasında afetlerden dört milyarın (4.459.000.000) üstünde insan etkilenmiş, bir milyondan (1.328.325) fazla insan hayatını kaybetmiş, ekonomik kayıplar trilyonlarca Amerikan dolarına ulaşmıştır (UNISDR and CRED 2018).

Çalışmamızın konusunu oluşturan orman yangınları, küresel ısınma nedeniyle yağış rejimindeki değişiklikler, sıcaklıkta artmalar gibi iklim değişikliği sonucunda ve artan nüfus

hareketleri ve ormanların yok edilmesi nedeniyle son yıllarda daha sık karşılaşılan afetlerden biridir. Küresel iklimdeki değişikliklerin yanında özellikle nüfusun artmasıyla birlikte yerleşim yerlerinin ormanlık arazilere doğru genişlemesi sonucu orman yangınlarının sıklığı ile birlikte şiddeti de giderek artmakta, doğal habitatı olumsuz etkilemekte ve çok sayıda insanın göç etmesine neden olmaktadır.

Dünya genelinde 1998-2017 yılları arasında meydana gelen afetlere bakıldığında 284 adet orman yangını meydana gelmiş ve orman yangınları bu sayıyla tüm afetler içinde 7. sırada yer almaktadır. Orman yangınları ayrıca çok sayıda insanın ölmesine, yerinden olmasına neden olmuştur. Orman yangınlarının 1998 – 2017 tarihleri arasında meydana getirdiği ekonomik kayıp miktarı 68 milyar Amerikan dolarıdır (UNISDR and CRED 2018).

Afetler nedeniyle meydana gelen kayıpları en aza indirmek ve sürdürülebilir kalkınmayı sağlamak amacıyla bütünleşik afet yönetiminin tüm aşamalarına önem verilmelidir. Bütünleşik afet yönetimi risk ve kriz yönetimi olarak iki ana aşamadan oluşmaktadır. Risk yönetimi afet öncesinde yapılan tüm çalışmaları kapsamaktadır ve afetleri önleyebilmekle beraber önlenemeyen afetlerin de olumsuz etkilerini en aza indirmeyi hedef edinen çalışmaları içermektedir. Risk yönetimi, risk ve zarar azaltma ve hazırlık çalışmalarından oluşmaktadır. *Risk ve zarar azaltma aşaması*; “Afet ve acil durumlarda meydana gelmesi muhtemel zararların azaltılması veya yok edilmesine yönelik risk yönetimi ve önleme tedbirlerini kapsamaktadır.” (5902 SK.). Risk ve zarar azaltma çalışmaları, tehlike ve risk analizinin yapılması (hazard and risk assessment), risk azaltma çalışmaları, sakınım (avoidance), önleme (prevention), risk ve zarar azaltma (mitigation), risk transferi ve iletişimi amacıyla yapılan tüm yapısal ve yapısal olmayan önleme faaliyetlerini içermektedir (İSMEP 2014; AFAD 2014). *Hazırlık aşaması*; “Etkin bir müdahale sağlamak amacıyla afet ve acil durumlara yönelik önceden yapılan her türlü faaliyetlerdir ” (5902 SK. Madde 2/f). Hazırlık aşamasında planlama, eğitim verme, organize etme, diğer örgütler ve ilgili kuruluşlarla etkileşimi sağlama, kaynak envanteri oluşturma, kaynakların tahsisi, planlama, yerleştirme ve test çalışmalarını kapsamaktadır (Karaman 2017). *Müdahale aşaması*; “Afetlerde ve acil durumlarda can ve mal kurtarma, sağlık, iye, ibate, güvenlik, mal ve çevre koruma, sosyal ve psikolojik destek hizmetlerinin verilmesine yönelik çalışmalardır.” (5902 SK.). Müdahalede çalışmaları, afetin meydana gelmesiyle birlikte, ilk yardım ve tıbbi müdahale, arama-kurtarma çalışmaları, gıda temini, geçici barınma, güvenlik, mal ve çevre koruma, afetzedelere verilen psikolojik ve sosyal destek hizmetleri gibi faaliyetleri kapsamaktadır. *İyileştirme aşaması ise*; “Afet ve acil durum sebebiyle bozulan hayatın normalleştirilmesine yönelik faaliyetleri ve yeniden yapılanmayı içermektedir” (5902 SK.). İyileştirme aşamasında uzun dönemli rehabilitasyon ve yeniden yapılanma söz konusu olmaktadır (Şekil1).

Şekil 1: Bütünleşik Afet Yönetimi Döngüsü Karaman, Z.T. (2017). Afet Yönetimine Giriş ve Türkiye'de Örgütlenme. Zerrin Toprak Karaman ve Asuman Altay (Ed.), Bütünleşik Afet Yönetimi (s. 4). İzmir: Birleşik.

Bütünleşik afet yönetiminin her aşaması oldukça önem taşımaktadır. Geçmişte kriz yönetimi odaklı yapılan afet yönetimi çalışmaları günümüzde risk yönetiminin önemini anlaşılması ile yön değiştirmeye başlamıştır. Birleşmiş Milletler'in, 22 Aralık 1989 tarihinde 44/236 sayılı kararı kabul edilmesinin ardından, Birleşmiş Milletler tarafından 1 Ocak 1990'da başlayan ve 2000 yılına kadar devam eden *Uluslararası Doğal Afet Azaltımı On Yılı (International Decade for Natural Disaster Reduction - IDNDR)* başlatılmıştır. On yıl, özellikle gelişmekte olan ülkelerde, uluslararası afetlerle birlikte, doğal afetlerin yol açtığı yaşam kaybı ve afetlerin zararıyla birlikte yoksulluk, sosyal ve ekonomik bozulmayı azaltmak amacını taşımaktadır (IDNDR 1990).

Yokohama Stratejisi ve Eylem Planı'nda (1994) toplumun afetler nedeniyle daha kırılgan hale geldiği ve sürdürülebilir kalkınmanın sağlanması için bütünleşik afet yönetiminin aşamaları olan hazırlık, zarar azaltma, müdahale ve iyileştirme basamaklarının kalkınma planlarına entegre edilmesi gerektiği ve hazırlık ve zarar azaltmanın müdahaleden daha önemli olduğu vurgulanmıştır (Yokohama Strategy and Plan of Action for a Safer World 1994). Yokohama'nın ardından Hyogo (2005) Protokolü 2005-2015 yılları arasında anahtar kelimesi işbirliği olan risk azaltılması konusunda hükümetlere rehberlik edecek yol haritası oluşturulmuştur (UNISDR Hyogo Framework for Action 2005). Son olarak Hyogo protokolünün devamı ve tamamlayıcı niteliğindeki Sendai Çerçeve Planı (2015-2030), afetlerde risk azaltma afetlere karşı direnci yüksek toplumların oluşturulması ve yönetimde çok aktörlü yönetim modelini benimsemiştir (UNISDR Sendai Framework 2015). Günümüzde geçerli olan eylem planları da göz önüne alınarak risk yönetiminin afetlere karşı dirençli toplumlar meydana getirmek ve sürdürülebilir kalkınmayı sağlamak amacıyla oldukça önemli olduğu görülmektedir.

Afetlerde başarılı bir yönetim sağlamak için, çok aktörlü yönetim modelinde yerel ve merkezi yönetim, acil durum ekipleri, sivil toplum kuruluşları, özel kuruluşlar ve medya gibi çok sayıda aktörün birlikte hareket etmesi oldukça önem taşımaktadır. Çalışmada 23-25 Temmuz 2018 tarihleri arasında aynı anda çok sayıda yangının meydana geldiği Yunanistan Attika bölgesinde meydana gelen ve tarihin en ölümcül ikinci orman yangını olarak kayda

geçen yangında idarenin, halkın, medyanın ve diğer aktörlerin afet kriz yönetimindeki tutum ve davranışları değerlendirilmektedir. Çalışmada afet yönetiminde önemli aktörler arasında olan ulusal ve uluslararası medyanın; afet anı, sırası, sonrası ve afettin üzerinden geçen zamanla paralel olarak yangına ait basında yer alan verilerinin değerlendirilmesi yapılmıştır. Afetten etkilenen halk ve idarenin afete yanıtı, halkın ortaya koyduğu tepkiler, yangının meydana geldiği alandaki yönetsel sorunlar medya, gazete haberleri ve yapılan basın açıklamaları incelenerek değerlendirmeler yapılmıştır.

2. YUNANİSTAN'IN ÜLKE PROFİLİ

Günümüzdeki resmi adıyla Helen Cumhuriyeti, 1830 yılında Osmanlı devletinden ayrılarak bağımsızlığını ilan etmiştir. Yunanistan, 19. yüzyılın ikinci yarısı ve 20. yüzyılın ilk yarısında çoğunluğunun Yunanca konuşan toplumların oluşturduğu komşu adaları ve bölgeleri topraklarına katmıştır. Yunanistan İkinci Dünya Savaşında 1940 yılında ilk önce İtalya ve 1941-1944 yılları arasında da Almanya tarafından işgal edilmiştir. İkinci Dünya Savaşının ardından ülkede Kral yanlıları ve komünist rejim yanlıları arasında iç savaş yaşanmış ve iç savaş 1949 yılında Kral yanlılarının galibiyetiyle son bulmuştur (Tunç ve Pak 2017; CIA, 2019).

Yunanistan 1949'da NATO'ya katılmıştır. 1967 yılında 'Albaylar Rejimi ya da Albaylar Cuntası' olarak da bilinen askeri cunta 1974'e kadar sürecek olan yeni askeri iktidarı oluşturmuş ve bu iktidar birçok siyasi özgürlüğün askıya alınmasına ve Kral'ın ülkeden kaçmasına neden olmuştur. Cunta 1974 yılında sona ermesinin ardından ülkede demokratik seçimler yapılmış ve yapılan referandum ile krallık kaldırılıp yerine parlamenter cumhuriyet sistemi getirilmiştir. 1981 yılında Avrupa Birliği'ne (AB) katılan Yunanistan, 2001 yılında Avrupa Ekonomik ve Para Birliği'nin (EMU) 12. üyesi olmuştur. Yunanistan'da kronik aşırı harcamalar ve yapısal kısıtlılar nedeniyle 2009 yılının sonlarından beri süregelen ekonomik kriz devam etmektedir. Bu nedenle Yunanistan 2010 yılından itibaren Avrupa Komisyonu, Avrupa Merkez Bankası (European Central Bank - ECB), IMF (International Monetary Fund-Uluslararası Para Fonu) ve 2015 yılında Avrupa İstikrar Mekanizması (European Stability Mechanism-ESM) ile toplamda yaklaşık 300 milyar dolar değerinde kurtarma anlaşmaları yapmıştır (CIA 2019).

Günümüzde parlamenter hükümet ve üniter devlet yapılanmasına sahip olan Yunanistan, bağımsızlığını elde etmesinden bu yana merkezi yönetimin, yerel yönetimler karşısında daima güçlü olduğu bir devlet modeli ortaya koymaktadır. Üniter devlet yapısı içerisinde adem-i merkezîyetçi yönetim şeması zayıf kalmaktadır. 1967-1974 askerî cuntasının sonlanmasının ardından mevcut anayasa 1975'te kabul edilmiştir. 1975 yılında cumhuriyet rejimine geçen ülkede, 1986, 2001 ve 2008 yıllarında arasında anayasal değişiklikler gerçekleştirilmiştir. Yerel yönetimlere ilişkin reform çabaları ise 1997 yılında Kapodistrias reformu ve 2011 yılında Kallikratis reformu ile ortaya konulmuştur (Tunç ve Pak 2017; CIA 2019).

2011'de yürürlüğe giren Kallikratis Reformu ile nihai olarak 3 dereceli yerel yönetim oluşturulmuştur. İlk derecede Belediyeler ve Komünler yer alırken, ikinci derecede Bölgeler (Periferiler) oluşturulmuş ve üçüncü derecede ise İçişleri Bakanı tarafından atanan bir Genel Sekreter tarafından yönetilen Adem-i Merkezileşmiş Yönetimler tesis edilmiştir. Adem-i Merkezileşmiş Yönetimler'in Genel Sekreteri ve Bölgeler arasında hiyerarşik bir ilişki bulunurken aynı hiyerarşi Genel Sekreter ile Belediyeler ve Bölgeler (Periferiler) ile Belediyeler arasında bulunmamaktadır. Fakat merkezi yönetimin yerel yönetimler üzerinde genel yönlendirme, koordinasyon ve teftiş yetkileri anayasal olarak tanımlanmıştır. Yukarıda sayılan sebepler dolayısıyla üniter devlet yapısına sahip Yunanistan'da, merkezi yönetim, yerel yönetimler karşısında oldukça güçlü bir şekilde konumlandırılmış durumdadır (Tunç ve

Pak 2017). Ülkenin devlet başkanı, parlamento tarafından beş yıllığına seçilen cumhurbaşkanıdır. Şu anki Cumhurbaşkanı Prokopis Pavlopoulos'tur. Hükümetin başkanı başbakanıdır. Bakanlar kurulu, başbakan, başbakan yardımcıları, bakanlar ve devlet bakanlarından oluşur ve Yunan Hükümeti'nin karar mekanizmasını oluşturur. Şu anki Başbakan Alexis Tsipras ve Parlamento Başkanı Nikos Voutsis'tir.

Yunanistan'ın toprakları Baklanlar'da ve Ege Denizi'ndeki ada ve adacıklarda yer almaktadır. Ülke topraklarının %63,4'ü tarım arazisi ve %30,5'i ormanlık araziden oluşmaktadır. Yunanistan Arnavutluk, Makedonya, Bulgaristan ve Türkiye ile komşudur. Yunanistan'ın nüfusu 2018 itibarıyla yaklaşık 11,2 milyon kişidir ve nüfusunun büyük çoğunluğu dinsel olarak Hristiyan Ortodoks (%81-90) ve %2'si Müslümandır. Yunanistan'da en çok konuşulan dil, resmî dil olan Yunanca'dır (UNDP 2019).

Yunanistan'da büyük ölçüde Akdeniz iklimi hakimdir. Yaz aylarında sıcaklık ortalaması 26°C-28°C 'dir. Kış aylarında yüksek kesimler kış boyunca kar alır ancak alt kesimlerde kış çok sert geçmez. Yunanistan jeolojik açıdan incelendiğinde 1. derece deprem kuşağı üstünde bulunmaktadır. Yunanistan, 227 tanesinde yaşanan 1200 – 6000 arasında ada ile 13.676 km uzunluğundaki kıyı şeridinde sahiptir. Dağlık arazi oranı %80 olan ülkenin en yüksek dağı 2.918 rakımlı Olimpos Dağı'dır (BBC News, 2018a). Yunanistan'ın dokuz coğrafi bölgesi bulunmakta, bu coğrafi bölgelerin altısı ana karada yer almakta ve üçü de ada veya adalar grubu halinde bulunmaktadır. Bu coğrafi bölgeler; Trakya, Makedonya, Teselya, Epir, İyon Adaları, Girit, Orta Yunanistan, Mora Yarımadası ve Ege Adaları'dır. Ülkede 51 tane il yer almaktadır (Wikipedia 2019).

Yunanistan'ın İnsani Gelişmişlik İndeksi'ne (HDI -2018) göre; beklenen yaşam süresi (yıl) 81,4, beklenen eğitim (yıl) 17,3, kişi başına gayri safi milli gelir (GSMH) 28,580 ABD dolarıdır. İnternet kullanıcıları, toplam (nüfusun% 'si) 69,1, nüfus oranına istihdam %41,6 ve nitelikli işgücü (işgücünün% 'si) 76,7'dir. Yunanistan İnsani Gelişmişlik Raporu'na göre (UNDP- HDI) çok yüksek insani gelişmişlik düzeyine sahip ülkeler arasındadır ve tüm ülkeler arasında 31. sırada (2018) yer almaktadır (UNDP 2019; OECD 2018; Stratfor Worldview 2017).

Ülke 2001 yılından beri euro bölgesinin bir parçası ve Avrupa Birliği üyesidir. Aralarında NATO, OECD, DTÖ Avrupa Konseyi, Frankofon ve Avrupa Güvenlik ve İşbirliği Teşkilatı'nın da dahil olduğu birçok uluslararası kuruluşa üyedir. Yunanistan sahip olduğu kültürel miras, taşımacılık ve turizm sektörü ile jeostratejik önemi açısından orta güç olarak değerlendirilmektedir. Balkan ülkeleri arasında önemli bir bölgesel yatırımcı ve en büyük ekonomiye sahip ülke statüsündedir. Yunanistan ekonomisi açısından incelendiğinde dünyanın satın alma gücü paritesi açısından 52. ve nominal olarak dünyanın 46. büyük ekonomisidir. Ayrıca 2015 yılından itibaren Avrupa Birliği üye devletleri arasında en büyük 15. ekonomiye sahiptir (Wikipedia 2019).

3. ATTİKA BÖLGESİ YANGINI

Yunanistan'da Atina, Pire, Batı ve Doğu Attika ve illerinin içinde bulunduğu bölgeyi kapsayan Attika (Yunanca: Αττική), ülkeyi oluşturan on üç idari bölgeden biridir ve Ege Denizi kıyısında konumlanan bir yarımadadır. Antik dünyanın klasik dönem sonrası en önemli şehirlerinden biri olmuştur ve oldukça tarihi bölgedir. Attika, Ege Denizi'ne uzanan Attik Yarımadası merkezlidir. Attika'nın tarihi, klasik dönemden itibaren Antik Çağ'daki en önemli şehirlerden biri olan Atina'nın tarihi ile sıkı sıkıya bağlantılıdır (Wikipedia 2019).

Yunanistan tarihi boyunca Akdeniz iklimi nedeniyle kuru ve sıcak hava karışımları nedeniyle orman yangınlarıyla sık sık karşılaşan bir ülke olmuştur. Özellikle yakın geçmişte ormanların yok edilmesi, küresel ısınma sonucu iklim değişimleri nedeniyle yağış rejimlerinde azalma ve artan insan aktiviteleri Avrupa'da orman yangınlarının sıklığını ve şiddetini arttırmıştır. Yunanistan'da 1990 – 2003 yılları arasında 22,806 orman yangını meydana gelmiş ve çıkan orman yangınlarının 84 tanesi 1000 hektardan daha büyük alanın tahribatına neden olmuştur (Dimitrakopoulos et al. 2010). Bu yangınların nedenleri; %2.4 yıldırımlar, %3.5 kazalar, %36 ihmal, %29.2 kasıtlı (kundaklama, mera iyileştirmeleri sırasında çıkan yangınlar) ve %28.9 bilinmeyen sebep olarak raporlanmıştır (Maheras 2002).

Yunanistan her yıl neredeyse orman yangınları yaşamaktadır. Yakın zamanda da Yunanistan'da tarihinin en ölümcül orman yangını olarak kayda geçen yangınlar dizisi meydana gelmiştir. 23 Temmuz 2018 tarihinde öğleden sonra Atina'nın yaklaşık 20 km kuzeydoğusunda Pantelli ve Rafina bölgelerinde başlayan ve ormanlık arazilerden meskün mahallelere sıçrayan birçok yangın (toplam 47) meydana gelmiştir. Meteorolojik verilere göre yangının başladığı gün rüzgâr Attika'da 100-120 km/sa, Atina'da ise 70-90 km/sa hızında on saatin üzerinde kesintisiz kuvvetli olarak devam etmiştir. Ayrıca yangının başladığı gün yangından önce sıcaklık 39°C yükselmiş ve bağıl nem %18'e düşmüştür (Kotroni et al 2019). Kuvvetli rüzgâr nedeniyle yangınlar plaj bölgesine doğru hızla yayılmıştır (ERCC 2018a). 23 Temmuz'da başlayan bu yangına 'çok yüksek' (1-5 aralığından 4. sınıf) yangın tehlikesi derecesi verilmiştir (Xanthopoulos and Athanasiou 2019). 25 Temmuz itibarıyla Doğu Attika (Rafina ve Mati) ve Batı Attika (Kineta) da yangınlar meydana gelmiştir. Yangınlar 26 Temmuz'da son bulmuştur (ERCC 2018b).

Attika Bölgesinde çıkan bu yangında aralarında turist, polis ve itfaiyecilerin de olduğu toplam 126 kişi hayatını kaybetmiştir (EMDAT 2019). Çıkan orman yangınları nedeniyle yaralı sayısı 200 civarındadır ve toplam 4118 kişi afetten etkilenmiştir. Yerel itfaiye yerel saat ile 14:57'de ilk ihbar çağrısını almış ve ilk etapta kurtarma ve söndürme çalışmaları; 24 yerel itfaiye aracıyla 60 yerel itfaiyeci, gönüllü itfaiyecilere ait beş araç ve gönüllü itfaiyeciler, kara kuvvetlerine ait iki araç ile bu araçta görevli personeller ve üç Canadair uçağı ve bir helikopter ile başlamıştır (Lekkas et al. 2018). Bunun yanında ülke dışından Kıbrıs Rum Cumhuriyeti başta olmak üzere İtalya, Romanya ve İspanya'dan söndürme uçağı, helikopter ve acil durum müdahale ekipleri yardıma gönderilmiştir. Yanan toplam alan 3198,2 Ha'dır. Yunan raporlarında, yangında 2000 evin hasar gördüğü belirtilmiştir. Bu afette 250'den fazla itfaiye aracının yanı sıra 600'ün üstünde itfaiye personeli görev aldığı belirtilmiştir (ERCC 2018b).

Attika bölgesinde meydana gelen yangında oluşan hasar oldukça büyüktür. Bu yıkım karşısında afet müdahale ve kurtarma çalışmalarına sivil halk da katılmıştır. Sivil halkın sahip olduğu tekneler denizden kurtarma/tahliye çalışmaları yapmaya çalışmış ve çok sayıda ceset toplamışlardır. Limanda bekleyen Yunan Ulusal Acil Yardım Merkezi (EKAV) araçları, limana çıkan yaralılara ilk yardımı verdikten sonra ciddi olanları yakın hastanelere nakletmiştir. Durumu ciddi olmayan ve EKAV tarafından hastaneye sevk edilmeyen geri kalan afetzedeler resmi bilgilendirme olmadığı için kendi uğraşlarıyla, ellerinde yakınlarının fotoğraflarıyla yakınları hakkında bilgi toplamaya çalışmışlardır (MyNet Haber 2018).

Bu yangın 21. yüzyılın Avustralya'daki 2009 Kara Cumartesi Orman Yangınlarından (180 ölü) sonra en ölümcül ikinci orman yangını olarak kayda geçmiştir. Attika bölgesi yangını, Afetlerin Epidemiyolojisi Araştırma Merkezi'nin veri tabanında yer alan verilere göre (CRED) 1900'den beri Avrupa'nın en ölümcül orman yangını olarak kaydedilmiştir. Yangın Yunanistan tarihindeki en ölümcül doğal afeti olarak tanımlanmaktadır (UNISDR and CRED 2019).

Hükümet, kurtarma operasyonunun ele alınışına dair eleştirilere maruz kalmış, medyada yer alan haberlere göre, hükümet tarafından deniz kıyısındaki tatil köylerini kapsayan hiçbir acil durum planı yapılmadığını iddia edilmiştir. Eleştirmenler hükümeti Mati'deki yangın afetine karşı yavaş tepki vermekle suçlamışlardır. Yangın bölgesindeki evlerini ve yakınlarını kaybeden yerleşikler idareye karşı kızgınlıklarını dile getirmişler ve idarenin kendilerini yanmaya ve Tanrı'nın merhametine terk ettiklerini belirtmişlerdir (The Guardian 2018a).

Hükümet, basın tarafından oldukça fazla eleştiriye maruz kalmıştır. Afete hızlı müdahale edilmediği, erken uyarıların yapılmadığı ve tahliyelerin gerçekleşmediği yönünde ciddi eleştiriler basında yer almıştır. Olayla ilgili BBC News'te yer alan Girit Teknik Üniversitesi'nden Prof. Dr. Vassilis Dikalakis'in çarpıcı açıklamalarını içeren haber oldukça ilgi görmüştür. Haber metni şu şekilde yayınlanmıştır;

“Yerel makamlar, sürücüleri yangına yönlendirmekle suçlandı.

- En az 91 kişinin ölmesine neden olan Yunan sahilini etkileyen orman yangınlarından bir hafta sonra yerel makamların hataları ortaya çıkmıştır.
- Üst düzey bir uzmana göre polis, sürücüleri yangının olduğu yere doğru yönlendirmiştir.
- Yangın sırasında hiçbir alarmin verilmediğini ve sakinlerin ve turistlerin hiçbirinin uyarılmadığı tespit edilmiştir.
- Yunan Hükümeti, yangına neden oldukları için kundakçıları suçlamıştır ve yangın bölgesinde yaşayan bazı sakinleri yasadışı olarak yapı inşa etmekle ve bu yasadışı yapıların Mati'deki kaçış yollarını engellemekle suçlamıştır.
- Mati'deki en yıkıcı görüntülerden biri, sahile kısa bir mesafede düzinelerce yanmış arabaların oluşturduğu görüntülerdir. Girit Teknik Üniversitesi'nden Prof. Vassilis Dikalakis'e göre, arabalar polis tarafından yanlışlıkla yangının olduğu bölgeye yönlendirilmiştir.
- Prof. Vassilis Dikalakis'in uluslararası bir haber kanalına verdiği demeçte, yetkililerin otomobilleri tahliye yolu olan ana yola geri döndürmek yerine, sürücülerin yangın bölgesine yönlendirildiğini belirtmiştir.” (BBC 2018b).

Yangının muhtemel sebeplerine ilişkin olarak uzmanlar az yağışla gelen kuru havalara işaret etmişlerdir. Uzmanlara göre; kış aylarında yağış oranının beklenenden düşük olmasıyla yeraltı su kaynakları yetersiz kalmış ve 2017 yazındaki yüksek sıcaklıklarla bitki örtüsü tam olarak dengesini sağlayamamıştır. Kış aylarında yağışın az olması sonucu kuraklıkla birlikte yangının meydana geldiği gün sıcaklığın 39°C'yi bulması ve kuvvetli rüzgârın olması gibi olumsuz hava koşullarının yangınlarını tetiklediği düşünülmüştür (Lekkas et al. 2018). Yunanistan Greenpeace Başkanı Nikos Charalambides, uzmanlarla paralel açıklamalarda bulunmuş, Avrupa genelinde ve kuzey ülkelerinde görülen sıcak hava dalgalarının, iklim değişikliğinin etkisini gösterdiğini ifade etmiştir. Kamu Düzeni ve Vatandaş Koruma Bakanı Nikos Toskas ise yangının kundaklama sebebiyle çıktığına dair ellerinde ciddi belirtilerin olduğunu ve yangınlarla ilgili soruşturma açıldığını belirtmiştir.” (BBC 2018c).

Yaşanan yangın afetiyle ilgili Rafina belediye başkanı Evangelos Bournous yaptığı açıklamada “Şanssızdık. Rüzgâr değişti ve kıyı bölgesini dakikalar içinde yerle bir edecek kadar kuvvetlendi.” ifadelerini kullanmış ve belediye başkanının yaptığı bu açıklama yerel yönetimin aslında afete hazır olmadığını göstermiştir (The Telegraph 2018). Bournous, ayrıca *yangınların büyüklüğüne rağmen, etkilenen bölgelerin tahliye edilmesine ilişkin bir emir verilmediğini* söylemiştir (The Guardian 2018b). Bu açıklamalar halkın yerel yönetimi ve hükümeti geç tepkiyle suçlamasının asılsız olmadığını göstermiştir. Yerel yönetim acil durumlarda müdahale ve tahliye için planlar oluşturmalı, planlar acil durum eylem planına entegre edilmeli ve bu planları uygulamaya koymak için merkezi idareden emir beklememelidir. Yunanistan tarihten beri alışık olduğu ve sık sık karşılaştığı orman yangınları

için merkez yönetiminden onay ve izin bekleme meydana gelen Attika bölgesi yangınının hasarını daha çok arttırmıştır.

3.1. Yangın Sonrası Yapılanlar ve Açıklamalar

Attika Bölgesi yangınının ardından Yunanistan Başbakanı Alexis Tsipras, Attika'da OHAL ve ulusal üç günlük yas ilan etmiştir. Televizyona verdiği demeçte “*Ülke konuşulmayacak bir trajediden geçiyor*” demiştir (The Guardian 2018b). Üst düzey yerel Rum Ortodoks Kilisesi yetkilisi Piskopos Kyrillos, Mati'deki Meryem Ana Kilisesi Dormition'daki anma törenine başkanlık etmiş ve halkın büyük kaybı için üzünlüğünü ve sakin olunması gerektiğini söylemiştir (CBS News 2018). Bu açıklama ile Başbakan halkı afet konusunda ikna edecek bir açıklama yerine susmayı tercih etmiş ve yaptığı açıklama ile diğer siyasi parti liderlerinin ve afetlerde görev alan diğer aktörlerin özellikle de medyanın açıklama yapmamasını işaret etmiştir. Benzer şekilde Piskopos Kyrillos da büyük çoğunluğu Hristiyan dinine mensup afetzedelere sakin kalınması yönünde temkinlerde bulunmuştur.

Kamu Düzeni ve Vatandaş Koruma Bakanı Nikos Toskas yangının kundaklama sebebiyle çıktığına dair ellerinde ciddi belirtilerin olduğunu ve yangınlarla ilgili soruşturma açıldığını belirtmiştir. Ayrıca yangın sırasında istifasını Tsipras'a sunmuş ancak istifa kabul edilmemiştir (The Guardian 2018c). Nikos Toskas'ın afet nedeniyle oldukça büyük bir kargaşa durumunda olan ülkesinde afet kriz yönetimini ele alıp yönetmek yerine istifa etmek istemesi afet konusunda zaten yetersiz olan yönetim mekanizmasında daha fazla açıklık meydana getirmiştir. Bütünleşik afet yönetimi aşamalarından olan kriz yönetimi sırasında oldukça önemli rol ve göreve sahip bir yöneticinin istifa etmesi veya etmek istemesi afetlerin yönetilmesini daha da güç hale getirmektedir.

Attika bölgesi orman yangınları nedeniyle hükümet, afet bölgesindekilere yardım etmek için 20 milyon € 'luk acil yardım fonunun dağıtılacağını açıklamış ve Yunan parlamentosu, evlerini ve sevdiklerini kaybedenlere 10 milyon euro daha verileceğini bildirmiştir (The Guardian 2018b). Bu yardımlarla birlikte merkez idare afetzedelerin yanında olduklarını göstermek ve kayıpları azaltmaya çalışmak istediğini göstermektedir.

Yunanistan Savunma Bakanı Panos Kammenos yangında Mati'deki yasa dışı yapılanmanın insanların kaçışını engellediğini, ölü sayısındaki artışın önemli nedenlerinden biri olduğu belirtmiştir. Attika bölgesinde 'keyfi' olarak adlandırılan bu yasa dışı yapılarla sonradan hükümet aflarıyla lisans verildiği belirtilmektedir. Yangın sonrası 3200 yapının yıkılması planlanmaktadır (BBC News, 2018d). Çeşitli afetlere sık sık maruz kalan ve orman yangınları ile tanışık olan Yunanistan, meydana gelen ve büyük kayıplara neden olan Attika Bölgesi yangını meydana gelmeden önce ulusal ve yerel afet ve acil durum müdahale planlarında tahliye yollarının oluşturulması ve devamlılığının sağlanmasına özen göstermemesi nedeniyle afetin bilançosu oldukça ağır olmuştur. Bütünleşik afet yönetiminde de vurgulandığı üzere afet meydana gelmeden önce önlem almak kayıpları çok daha aza indirecektir. Bu nedenle Yunanistan bundan sonraki dönemlerde risk yönetimine önem vermelidir.

3.2. Yunanistan'ın Geçmiş Yangın Deneyimleri; 2007 Yunanistan Yangını Örneği

Yunanistan tarihi boyunca sıklıkla orman yangınlarını yaşamış bir ülkedir. Ülke 1980-2002 yılları arasındaki yıllarda beş büyük orman yangını yaşamış ve bu yangınlarda büyük orman alanları ile flora ve fauna yok olmuştur. 1981, 1985, 1988, 1998 ve 2000 yıllarında çıkan bu beş büyük yangında binlerce hektar ormanlık alan yok olmuştur. Sadece 2000 yılında çıkan orman yangını 17,260 hektar ormanlık alanın yok olmasına neden olmuştur. Bu yangın o

tarihe kadar Yunanistan tarihinin en yıkıcı orman yangını olarak kayda geçmiştir (Maheras 2002).

Yunanistan 2007 yılında o tarihe kadar orman yangınları açısından en kötü yılı yaşamış ve aşırı sıcak ve kuru hava koşullarının güçlü rüzgârlarla birleştiğinde orman yangınlarında feci bir artış meydana geldiği görülmüştür. Yetkililer, Yunanistan'ın orman yangınlarına eğilimli olduğunu ve sık sık yaz aylarında meydana geldiğini açıklamışlardır. Avrupa Komisyonu raporuna göre, ağırlıklı olarak Peloponese bölgesini etkileyen yangında yanan toplam alanın 270.000 hektar orman ve tarım arazisi büyüklüğe ulaştığı belirtilmiştir. 2007 yılı Ağustos ayı sonunda 124 yangın çıkmış, hazirandan eylül ayına kadar yangınlar devam etmiş ve Ağustos ayında en tehlikeli haline ulaşmıştır. Sadece ağustos ayında 68 kişi ölmüş toplamda 84 kişi hayatını kaybetmiştir. Son yangın 3 Eylül'de söndürülmüş bu büyük afetten 110 yerleşim yeri etkilenmiş ve 3000'den fazla ev yanmış ve kullanılamaz hale gelmiştir (Tedim et al. 2005; Dimitrakopoulos et al. 2010). Ayrıca 305 araç da tamamen yanmıştır (Lekkas et al. 2018).

Peloponnese'deki büyük yangınlardan iki tanesini incelenirken, Yunan yetkililer 26 yaşındaki bir çiftçiye kundaklama şüphesiyle tutuklanmış, çiftçi suçunu itiraf etmiş ve hapis cezasına çarptırılmıştır. Kostas Karamanlis, ulusal bir televizyonda verdiği demeçte, "Ülkenin birçok yerinde eş zamanlı olarak çıkan birçok yangın bir tesadüf olamaz. Devlet sorumluları bulmak ve cezalandırmak için elinden geleni yapacaktır." demiştir (Time 2011). 2007 yılında ve daha önce yangınların sıkça meydana geldiği Yunanistan'ın tarihinden bu yana karşılaştığı afetler nedeniyle ders almadığı görülmektedir. Çok yakın tarihte meydana gelen Peloponese bölgesi yangını ile çok sayıda insan hayatını kaybetmiştir. 2018 Attika bölgesi yangınındaki gibi 2007 Peloponese yangınında da tahliye alanlarının etkin kullanılmaması ve erken uyarı sistemlerinin kullanılmaması kayıpların çok sayıda olmasına neden olmuştur. Görülmektedir ki Yunanistan geçmiş afet deneyimlerinden olumlu çıkarımlarda bulunamamıştır.

SONUÇ

Nüfusun artışıyla birlikte yerleşim alanlarının ormanlı alanlara yayılması ve bu nedenle kontrolsüz ormanlık alanların yok edilmesi, küresel iklim değişikliğiyle birlikte yağış rejimlerinin değişmesi ve sıcaklık değerlerinde meydana gelen yükselmeler nedeniyle orman yangınlarının sıklığı ve şiddeti gittikçe artmaktadır. Afetlere maruz kalan ülkeler maruz kaldıkları afetlere karşı dirençli olabilmek adına çalışmalar yapmalıdırlar. Bu çalışmalar ağırlıklı olarak risk yönetimi odaklı olmalıdır. Orman yangınları için özellikle erken uyarı sistemlerinin oluşturulması yangının oluşmasını ve meydana getirdiği tahribatı büyük ölçüde engelleyecektir.

Yunanistan tarihi boyunca orman yangını afetini sık sık yaşamıştır bu nedenle orman yangınlarıyla tanışık bir ülkedir. Orman yangınıyla tanışık olan Yunanistan'da erken uyarının yapılmaması olayda can kayıplarının artmasına neden olmuştur. Erken uyarı sistemleri; belirli bir tehlike veya tehdidin algılanması, değerlendirilmesi, ilgililere ulaştırılarak halka zamanında bilgi verilmesi amacıyla kurulmuş olan sistemler olmakla birlikte afetlerde kaybı en aza indirmeyi hedeflemektedir. Erken uyarı sistemlerinin gelişmesi ile birlikte yetkili kurumlar sanal ortam üzerinden kullanıcılara gerekli uyarıları iletebilmektedir. Yunanistan'ın internet kullanan nüfusunun toplam nüfusun %69,1'ini oluşturması aslında oldukça iyi bir fırsat yaratmaktadır. İnternet kullanıcı oranının bu kadar yüksek olması erken uyarı sistemlerinin de daha etkili kullanılması anlamına gelmektedir. Yüksek oranda kullanıcı nedeniyle vatandaşlara ulaşma oranı da oldukça artmaktadır. Attika bölgesi orman yangınının ardından halk tarafından yapılan açıklamaların yer aldığı basında yer alan açıklamalarda halkın idare veya yetkili kurumlar tarafından herhangi bir erken uyarı sistemi ile uyarılmadığı belirtilmiştir. Erken uyarının olmaması bölgede yaşayanlarla birlikte bir turizm merkezi olarak bölgeyi

tanımayan turistlerin de yangın sırasında bölgeyi tahliye edememesine neden olmuştur. Bu da maalesef ki kayıpları daha da arttırmıştır.

Attika bölgesi yangınında göze çarpan bir diğer konu da tahliye çalışmalarının başarısızlığı olmuştur. İdare tarafından yapılan açıklamalarda tahliyenin yapılamamasının nedeni kaçak yapılaşmalar olarak belirtilmiştir. Afetlerde tahliye yollarının oluşturulması büyük önem taşımakla birlikte bu yolların her daim açık kalmasını sağlamak da oldukça önemlidir. İdarenin yaptığı açıklamada kaçak yapılaşma sonucu tahliyenin yapılamadığı ve tahliye yollarında onlarca insanın bu nedenle hayatını kaybettiği belirtilmiştir. Bununla beraber kaçak yapılaşma ilk müdahale ekiplerinin de müdahalesinin aksamasına neden olmuştur. Attika bölgesi yangınında kaçak yapılaşma, tahliye yollarının kapanmasına ve bunun sonucunda can ve mal kayıplarının artmasına sebep olmuştur. Meydana gelecek başka afetler nedeniyle kayıpların azaltılması için idare kaçak yapılaşmanın önüne geçilmelidir, var olan yapılar mutlaka kaldırılmalıdır.

Afetlerde bir diğer önemli konu da halkın afetler konusunda bilgilendirilmesidir. Sendai Çerçeve Planı (2015-2030), afetlere karşı direnci yüksek toplumların oluşturulması ve yönetimde çok aktörlü yönetim modelini benimsemiştir. Afet yönetimi başarısının sağlanması ve risklerin azaltılması için halkın afet yönetiminin bir aktörü haline gelmesi büyük önem taşımaktadır. Halkın dâhil olmadığı bir afet yönetim modelinde başarısızlık kaçınılmazdır. Yunanistan'da beklenen eğitim süresi 17,3 yıldır ve bu süre eğitim oranı ve süresi yüksek bir toplum olduğunun göstergesidir. Eğitim seviyesi oldukça yüksek olan bir ülkede afetlerde iyi bir yönetim sağlamak ve afetlere karşı dirençli toplumlar oluşturmak eğitim seviyesi düşük olan ülkelere göre daha kolaydır. Gerek formal gerekse informal eğitim boyunca halkın, afet konusunda bilgilendirilmesi sonucu afet öncesi, sırası ve sonrası yapılacakların farkında bir toplum oluşturarak direncin artırılması afet yönetiminde başarıyı getirecektir. Yunanistan Attika bölgesi yangınında halk bilgilendirmesinin yapılmaması nedeniyle tahliye çalışmaları başarısız olmuştur. Bunun sonucunda yerleşik halkta idareye karşı tepkiler ve güvensizlik meydana gelmiştir. Yetkililerin televizyon açıklamalarında her türlü afete hazır olduklarını belirtmelerine rağmen, hazır olma durumunun uygulamada olmadığı görülmüştür. Ayrıca tahliye çalışmalarında kurumlar arası anlaşmazlıklar yaşanmıştır. Yangın gibi afet durumlarında tahliyelerin nasıl ve hangi kurum tarafından yapılacağı belirlenmeli ve tatbikatlar yapılmalıdır. Afet yönetiminin her aşaması gibi tahliye çalışmalarına halkın da katılması sağlanarak başarı oranı artırılmalıdır.

Afetlerde her ne kadar risk yönetimi afet sırasında meydana gelecek kayıpları büyük oranda önleyip azaltsa da kriz yönetimi tamamen göz ardı edilmemeli ve müdahale ve iyileştirme çalışmalarına önem verilmelidir. Meydana gelen afette müdahalenin yetersizliği de afetin olumsuzluklarının artmasına neden olmuştur. Müdahaledeki yetersizlik nedeniyle yangın hızla ilerlemiş ve çok sayıda insanın ölmesiyle birlikte ormanların ciddi anlamda kaybına neden olmuştur. Ormanların kaybıyla beraber fauna ve flora kaybı da oldukça artmıştır.

Afetlerde hem yerel idarenin hem de merkezi idarenin sorumluluğu bulunmaktadır. Yunanistan'da meydana gelen yangında basına yansıyan açıklamalarda merkezi ve yerel idarelerin sorumluluğu üstlenmediği sorumluluğu birbirlerinin üzerine yüklemeye çalıştığı görülmüştür. Afetlerde başarılı ülke profiline sahip olmak için merkezi ve yerel idarenin işbirliği yapması gerektiği kaçınılmaz bir gerçektir. Bu nedenle yapılacak planlama, hazırlık, müdahale ve iyileştirme çalışmalarında merkezi ve yerel idare sorumlulukları kapsamında afet yönetiminde üzerine düşenleri yapmalı ve işbirliğine önem vermelidir. Aksi takdirde afet yönetiminde başarı söz konusu olmayacaktır.

Yunanistan batı dramasının doğduğu yer olması ve doğal güzellikleri nedeniyle turizm açısından oldukça popülerdir. 2018 yılında 33 milyon turist sayısı ile kendi turizm tarihinin

rekorunu kırmıştır (Hellas Journal, (2019). Yunanistan'ın GSYH'nin %18'ini turizm oluşturmaktadır. Attika bölgesinde çıkan yangında ölenler arasında turistlerin de bulunmasından dolayı turizm ile ilgili dünya basınında olumsuz haberler çıkmıştır. Bu olumsuz haberler turist sayısında düşme meydana getirebilir.

Yunanistan tarihi boyunca orman yangınlarıyla karşılaşan bir ülke olmasına karşın yaşanan bu afetlerden yeteri kadar ders çıkarmadığı görülmektedir. Geçmiş afetlerin olumlu ve olumsuz çıktıları dikkate alınarak afet yönetimi sisteminde ihtiyaç duyulan düzenlemeler yapılmalı ve afet yönetim sistemi güçlendirilmelidir.

Yunanistan orman yangınlarının yanında şiddetli rüzgârlara zaman zaman maruz kalan bir ülkedir. Bu rüzgârlar da Attika Bölgesinde meydana gelen yangınlardaki gibi yangınların büyümesinde neden olabilir. Yetkililer Attika Bölgesindeki yangının şiddetlenmesinin önemli bir nedeninin rüzgâr hızının yüksek olması olarak açıklamıştır. Gelişen teknolojiyle beraber meteoroloji istasyonlarının sayısı ve sağladığı veriler oldukça artmıştır. Attika bölgesi yangınında yetkililer meteoroloji istasyonlarından rüzgâr hızı gibi bilgilere ulaşabilir ve önlemler alabilir olmasına rağmen sadece açıklamalarında rüzgârın hızının çok yüksek olduğunu ve ellerinden bir şey gelmediğini ifade etmişlerdir. Bu da idarenin meteoroloji istasyonu verilerine ve erken uyarı istasyonlarını etkin kullanamadığını göstermektedir. Yunanistan'ın meteorolojik olaylarla ilgili veri sağlayan bu istasyonları etkin kullanmaması durumunda meydana gelecek başka orman yangını afetleri çok daha yıkıcı olacaktır. İdarenin sıcaklık, rüzgâr gibi hava olayları ile ilgili verileri önceden değerlendirip buna bağlı olarak önlem alması afetler nedeniyle kayıpların azaltılmasını sağlayacaktır. Bu verilerin ayrıca ilgili kurum, kişi, medya ve halkla paylaşılması ve bu paylaşımlar sonucunda afetlere karşı dirençli bir toplum oluşturularak çok aktörlü iyi bir afet yönetişimi ile afet yönetiminde başarı elde edilebilecektir.

KAYNAKLAR

5902 Sayılı Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun.

Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığı (AFAD). (2014). *AFAD Açıklamalı Afet Terimleri Sözlüğü*. Ankara.

BBC News. (2018a). *Greece Country Profile*. <https://www.bbc.com/news/world-europe-17372520>, (Erişim Tarihi: 20.01.2019).

BBC. (2018b). *Greek wildfires: Drivers 'sent into path of blaze by police'*. <https://www.bbc.com/news/world-europe-45030082>, (Erişim Tarihi: 15.12.2019).

BBC. (2018c). *Türkiye, Yunanistan'da yangınlar neden çıktı?* <https://www.bbc.com/turkce/haberler-dunya-44952721>, (Erişim Tarihi: 15.12.2019).

BBC News. (2018d). *Greece to demolish 'illegal buildings' after wildfire*. https://www.bbc.com/news/world-europe-45102095?intlink_from_url=https://www.bbc.com/news/topics/cxng76w24ekt/greece-wildfires&link_location=live-reporting-story, (Erişim Tarihi: 13.12.2019).

CBS News. (2018). *Death toll rises to 91 in deadly Greece wildfire*. <https://www.cbsnews.com/news/death-toll-rises-deadly-greece-wildfires-today-2018-07-29/>, (Erişim Tarihi: 13.12.2019).

CIA (Central Intelligence Agency). (2019). *The World Factbook, Europe: Greece*. <https://www.cia.gov/library/publications/the-world-factbook/geos/gr.html>, (Erişim Tarihi: 28.01.2019).

Dimitrakopoulos, A., Gogi, C., Stamatelos, G. and Mitsopoulos I. (2011). Statistical Analysis of the Fire Environment of Large Forest Fires (>1000 ha) in Greece. *Polish Journal of Environmental Studies*, 20 (2), 327-332.

EM-DAT / CRED (The International Disaster Database Centre for Research on the Epidemiology of Disasters). *General Classification*. <https://www.emdat.be/classification>, (Erişim Tarihi: 19.1.2018)

EM-DAT. (2019). *Disater List – Climatological Wildfire*. https://www.emdat.be/emdat_db/(Erişim Tarihi: 10.01.2019).

European Union Emergency Response Coordination Centre (ERCC). (2018a). *DG ECHO Daily Map, Greece Forest Fires Situation 24/07/2018*. https://reliefweb.int/sites/reliefweb.int/files/resources/ECDM_20180724_Greece_Forest-Fires.pdf, (Erişim Tarihi: 09.10.2018).

European Union Emergency Response Coordination Centre (ERCC). (2018b). *DG ECHO Daily Map, Greece Forest Fires Situation 26/07/2018*. https://reliefweb.int/sites/reliefweb.int/files/resources/ECDM_20180726_Greece_Forest-Fires.pdf, (Erişim Tarihi: 09.10.2018).

Hellas Journal. (2019). *Εντυπωσιάζουν τα στοιχεία του υπουργείου Τουρισμού: Τα έσοδα ξεπερνούν τα 21 δισ. Ευρώ*. <https://hellasjournal.com/2019/01/entyposiazouyn-ta-stoicheia-toy-yπουργeioy-toy-rismoy-ta-esoda-xepernoyn-ta-21-dis-eyro/>, (Erişim Tarihi: 30.01.2019)

IDNDR (International Decade for Natural Disaster Reduction). (1990). *International Decade for Natural Disaster Reduction Mission*. <https://www.preventionweb.net/organizations/2672>, (Erişim Tarihi: 04.12.2018).

- İstanbul Valiliği, İSMEP (İstanbul Sismik Riskin Azaltılması ve Acil Durum Hazırlık Projesi). (2014). *Acil Durum Hazırlık Kapasitesinin Artırılması*. İstanbul: Beyaz Gemi.
- Karaman, Z.T. (2017). Afet Yönetimine Giriş ve Türkiye’de Örgütlenme. Zerrin Toprak Karaman ve Asuman Altay (Ed.), *Bütünleşik Afet Yönetimi* (s. 1-38). İzmir: Birleşik.
- Kotroni, V., Lagouvardos, K., Giannaros, T., Dafis S. (2019). *The deadly wildfire in eastern Attica, Greece: observations and modeling of the fire spread*. Geophysical Research Vol 21.
- Lekkas, E., Voulgaris, N., Lozios S. *The July 2018 Attica (Central Greece) Wildfires Newsletter of Environmental, Disaster, and Crisis Management Strategies*. Scientific Report (Version 1.1) Issue 8.
- Maheras, G. (2002). Forests fires in Greece. The analysis of the phenomenon affecting both natural and human environment. The role of sustainable development in controlling fire effects. Master’s Thesis Lund University: Sweden.
- MyNet Haber. (2018). *Yunanistan’dan Şok Görüntüler*. <https://www.mynet.com/yunanistan-dan-sok-goruntuler-110104288946#8770475>, (Erişim Tarihi: 22.12.2018).
- OECD (Organisation for Economic Co-operation and Development). (2018). *Greece Country Profile Data*. <https://data.oecd.org/greece.htm>, (Erişim Tarihi: 21.01.2019).
- Stratfor Worldview. (2017). *Greece Country Profile*. Erişim 21.01.2019 <https://worldview.stratfor.com/region/europe/greece>, (Erişim Tarihi: 20.12.2018).
- Tedim, F., Xanthopoulos, G. and Leone, V. (2015). Forest Fires in Europe: Facts and Challenges. John F. Shroder ve Douglas Paton (Ed.), *Wildfire Hazards, Risks, and Disasters* (s.77-99). Elsevier. doi: <http://dx.doi.org/10.1016/B978-0-12-410434-1.00005-1>
- The Guardian. (2018a). *Greece wildfires: authorities blamed for high death toll*. <https://www.theguardian.com/world/2018/jul/26/greece-wildfires-authorities-blamed-for-high-death-toll>, (Erişim Tarihi: 15.12.2019).
- The Guardian. (2018b). *Greece wildfires death toll hits 80 as rescue efforts intensify*. <https://www.theguardian.com/world/2018/jul/25/greece-wildfires-death-toll-rises-rescue-efforts-intensify>, (Erişim Tarihi: 13.12.2019).
- The Guardian. (2018c). *Greek minister resigns in wake of wildfires that killed 88 people*. <https://www.theguardian.com/world/2018/aug/03/greek-minister-resigns-in-wake-of-wildfires-that-killed-88-people>, (Erişim Tarihi: 15.12.2019).
- The Telegraph. (2018). *Greece wildfires: Is it safe to travel to Greece?* <https://www.telegraph.co.uk/travel/destinations/europe/greece/articles/forest-fires-is-it-safe-can-i-cancel-my-holiday/>, (Erişim Tarihi: 13.12.2019).
- Time. (2011). *Top 10 Devastating Wildfires*. http://content.time.com/time/specials/packages/article/0,28804,2076476_2076484_2076504,00.html, (Erişim Tarihi: 09.10.2018)
- Tunç, A. ve Pak, E.B. (2017). Yunanistan’ın Devlet ve Kamu Yönetimi Yapısı. (2017). *Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 22 (4), 1189-1201.
- UNDHA (United Nations Department of Humanitarian Affairs). (1992). *Internationally Agreed Glossary of Basic Terms Related to Disaster Management*.
- UNDP (United Nations Development Programme). (2019) *Human Development Reports Country Profile – Greece*. <http://hdr.undp.org/en/countries/profiles/GRC>, (Erişim Tarihi: 21.01.2019).

UNISDR (The UN Office for Disaster Risk Reduction) and CRED (The Centre for Research on the Epidemiology of Disasters). (2018). *Economic Losses, Poverty & Disasters 1998-2017*.

UNISDR (United Nations International Strategy for Disaster Reduction). (2005). *Hyogo Framework Report 2005-2015*. Cenevre. <http://www.unisdr.org/2005/wcdr/intergover/official-doc/L-docs/Hyogo-framework-for-action-english.pdf>, (Erişim Tarihi: 23.11.2018).

UNISDR (United Nations International Strategy for Disaster Reduction). (2015). *Sendai Framework 2015-2030*.

UNISDR and CRED. (2019). *2018: Extreme Weather Events Affected 60 Million People*. <https://www.unisdr.org/archive/63267>, (Erişim Tarihi: 18.01.2019).

WHO (World Health Organization) and EHA (The European Hematology Association). (2002). *Disasters and Emergencies*. Addis Ababa, EHA.

Wikipedia. (2019). *Greece*. <https://en.wikipedia.org/wiki/Greece>, (Erişim Tarihi: 21.01.2019).

Xanthopoulos, G. and Athanasiou M. (2019). Attica Region, Greece July 2018: A tale of two fires and a seaside tragedy. *Wildfire Vol 28(2)*, p. 18-21.

Yokohama Strategy and Plan of Action for a Safer World. (1994). *Guidelines for Natural Disaster Prevention, Preparedness and Mitigation World Conference on Natural Disaster Reduction*. Yokohama, Japonya.